

Joanna GĄGAŁA*
Danuta ZAWADZKA**

OCENA ZNACZENIA UDZIAŁU W PIT I CIT DLA DOCHODÓW BUDŻETU NA PRZYKŁADZIE GMINY GŁÓWCZYCE

Zarys treści: Głównym celem artykułu była identyfikacja możliwości finansowania gminy wpływami z podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych oraz empiryczna weryfikacja znaczenia tego źródła zasilania finansowego gminy Główczyce w latach 2007-2013.

Gmina realizuje szereg zadań wpływających na poprawę panujących na jej terytorium warunków życia, wykorzystując w tym celu środki finansowe zgromadzone w budżecie jednostki samorządu terytorialnego. Ogólny zakres zadań oraz źródła ich finansowania scharakteryzowano we wprowadzeniu.

Następnie przedstawiono zastosowane metody badań oraz źródła danych. Metodami statystycznymi, które wykorzystano w opracowaniu były: współczynnik korelacji liniowej Pearsona oraz współczynnik determinacji. Umożliwiły one określenie zależności pomiędzy poszczególnymi elementami dochodów gminy, a poziomem dochodów ogółem oraz ukazanie stopnia oddziaływania poszczególnych źródeł finansowania zadań gminy na poziom dochodów ogółem.

W dalszej części opracowania przedstawiono wyniki badań, uwzględniające poszczególne źródła, składające się na dochody ogółem gminy. Do analizy danych wykorzystano wskaźniki struktury i dynamiki oraz przedstawione wcześniej metody statystyczne. Pozwoliło to na dokonanie identyfikacji poszczególnych źródeł finansowania zadań gminy, ze szczególnym uwzględnieniem udziału w dochodach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych.

Po dokonaniu analizy poszczególnych źródeł finansowania zadań gminy, ze szczególnym uwzględnieniem udziału we wpływach podatkowych przedstawiono najistotniejsze wyniki badań, które pozwoliły na wyciągnięcie najważniejszych wniosków przedstawionych w zakończeniu opracowania.

Słowa kluczowe: podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek dochodowy od osób prawnych, budżet gminy, dochody własne.

* absolwentka Wydziału Nauk Ekonomicznych Politechniki Koszalińskiej

** Katedra Finansów, Wydział Nauk Ekonomicznych, Politechnika Koszalińska

Wprowadzenie

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego realizuje zadania, których celem jest poprawa panujących na jej obszarze warunków życia społeczności lokalnej, w oparciu o zgromadzone w budżecie środki finansowe. Podstawowy podział tych zadań przedstawiony został w ustawie o samorządzie gminnym¹. Obejmuje on zadania w obszarach: infrastruktury technicznej, infrastruktury społecznej, porządku publicznego i bezpieczeństwa, ładu przestrzennego i ekologicznego². Przedstawiony podział zadań własnych podlega dodatkowo klasyfikacji z uwzględnieniem charakteru ich realizacji, na zadania obligatoryjne i fakultatywne³. Obok zadań własnych gmina wykonuje tzw. zadania zlecone, na finansowanie których otrzymuje dotacje celowe⁴. Dotacje te określane są mianem celowe, gdyż stanowią środki pieniężne pozyskiwane przez samorząd terytorialny na realizację ściśle określonych zadań, obejmujących następujące sfery działalności: finansowanie zadań z obszaru administracji rządowej, wspieranie inwestycji wchodzących w skład zadań własnych realizowanych przez gminę, finansowanie lub wspieranie wykonywanych zadań własnych oraz pokrywanie ponoszonych kosztów w ramach realizowanych przez gminę zadań na mocy zawartych porozumień⁵. Zgodnie z Konstytucją dochody jednostek samorządu terytorialnego zasilają również⁶: subwencje ogólne oraz dochody własne. Subwencja ogólna jest pomocą finansową otrzymywaną na realizację wskazanych zadań. Obejmuje ona część wyrównawczą, oświatową oraz równoważącą. Część wyrównawcza przyznawana jest gminie na realizację aktualnie podjętych działań lub bieżących inwestycji, ale jedynie w przypadku, gdy nie jest ona w stanie zrealizować ważnych potrzeb⁷. Natomiast subwencja oświatowa wykorzystywana jest przez jednostki samorządu terytorialnego przede wszystkim na wsparcie działań związanych z kształceniem, począwszy od powstawaniem żłobków,

¹ Ustawa z dnia 8 marca 1990, art. 7. poz. 95 z późn. zm.

² Por. K. Gałaszka K., *Ekonomiczne aspekty wykonywania zadań publicznych przez samorząd terytorialny*, [w:] J. Sokołowski (red.), *Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych*, Jelenia Góra 2008, s. 319-324.

³ L. Patrzalek, *Finanse samorządu terytorialnego*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2004, s. 19.

⁴ Por. M. Gałęcka, *Struktura i poziom dotacji celowych w dochodach samorządu terytorialnego*, Zarządzanie i Finanse, Journal of Management and Finance Nr 2, część 3, Sopot 2013, s. 87-98.

⁵ Por. A. Borodo, *Samorząd terytorialny. System prawnofinansowy*, wyd. LexisNexis, Warszawa 2012, s. 116-117.

⁶ Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997, art. 167, poz. 483.

⁷ A. Marzec, *System budżetowy*, [w:] K. Marecki (red.), *Podstawy finansów*, PWE, Warszawa 2008, s. 135.

przedszkoli, rozwoju szkół, po zapewnienie funkcjonowania burs, czy internatów⁸. Ostatnia z części – równoważąca, udzielana jest gminie po uwzględnieniu poziomu wydatków ponoszonych na realizację zadań z obszaru pomocy społecznej oraz związanych z wysokością wypłacanych dodatków mieszkaniowych⁹. Za dochody własne uznaje się te dochody, które nie są zaliczane ani do subwencji ogólnej, ani do dotacji celowej, pochodzącej ze środków administracji państwowej¹⁰. Można zatem określić je jako środki finansowe, otrzymywane w postaci wpływów z podatków i opłat oraz dochody pochodzące z działań realizowanych przez upoważnione do tego organy gminy, które zasilają budżet danej jednostki. Dochody własne gminy można podzielić z ekonomicznego punktu widzenia, na następujące rodzaje¹¹: dochody z podatków, dochody z opłat lokalnych, dochody pozyskiwane z majątku samorządu terytorialnego oraz inne dochody, określone jako własne. Ujęcie *sensu stricto* dochodów własnych obejmuje wyłącznie te podatki, które są przejawem władztwa podatkowego, lub prawa do własności pewnych rodzajów źródeł dochodów, m.in.: podatek od nieruchomości, opłata targowa, opłata miejscowa¹². Natomiast ujęcie *sensu largo* obejmuje udziały w podatkach państwa¹³. Udział gminy w podatku dochodowym uwzględnia wpływy zarówno z podatków dochodowych pobieranych od osób fizycznych, jak również od przedsiębiorstw (osób prawnych)¹⁴. Wysokość poszczególnych udziałów zależy bowiem od poziomu otrzymanych w danym roku sprawozdawczym wpływów zasilających z tego tytułu budżet gminy. W przypadku podatku od osób fizycznych udział we wpływach z podatku od osób zamieszkujących terytorium gminy wynosi 39,34% (z zastrzeżeniem art. 89 Ustawy z 13 listopada 2003 r.), natomiast w odniesieniu do osób prawnych, udział ten kształtuje się na poziomie 6,71%¹⁵.

⁸ Por. E. Chojna-Duch, *Polskie prawo finansowe, Finanse publiczne*, wydanie II, wyd. LexisNexis, Warszawa 2003, s. 225.

⁹ Por. M. Jastrzębska, *Finanse jednostek samorządu terytorialnego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2012, s. 118.

¹⁰ E. Chojna-Duch, op. cit., 2003, s. 218; Por. E. Chojna-Duch, E. Kornberger-Sokołowska, *Dochody gmin z podatków i opłat*, Ecostar, Warszawa 1998, s. 8; M. Kosek-Wojnar, *Problem samodzielności finansowej jednostek samorządu terytorialnego*, Zeszyty Naukowe nr 2 Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Bochni, 2004, s. 13.

¹¹ J. Ostaszewski (red.), *Finanse*, wydanie IV, Difin, Warszawa 2008, s. 145.

¹² Por. A. Krzemińska, *Podatki i opłaty lokalne jako instrumenty zasilania budżetów gmin*, „Zarządzanie i Finanse”, „Journal of Management and Finance” Nr 2, część 3, Sopot 2013, s. 234-244.

¹³ M. Jastrzębska, op. cit., 2012, s. 110.

¹⁴ Por. L. Jędrzejewski, *Optymalizacja podatkowa przedsiębiorców w PIT i CIT oraz jej skutki dla finansów jednostek samorządu terytorialnego*, „Zarządzanie i Finanse”, „Journal of Management and Finance” Nr 2, część 3, Sopot 2013, s. 175-187.

¹⁵ Ustawa z 13 listopada 2003 r., art. 4, poz. 1966.

Metody badań i źródła danych

Zakresem przedmiotowym badań objęto wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) wykorzystywane w finansowaniu zadań gminy Główny (zakres podmiotowy), w latach 2007-2013 (zakres czasowy). Badany podmiot to gmina wiejska, położona w województwie pomorskim, w powiecie słupskim, gdzie zajmuje pierwsze miejsce pod względem wielkości. Liczba ludności w analizowanych latach wynosiła od 9409 do 9638 osób.

W gminie Główny dominuje działalność małych przedsiębiorstw. Najbardziej rozwiniętym i największym przedsiębiorstwem jest Ulenberg Sp. z o.o., której głównym przedmiotem działalności jest rolnictwo, a dokładniej działania związane z jego rozwojem, m.in. sprzedaż lub wynajem maszyn i urządzeń rolniczych. W gminie wiele podmiotów gospodarczych prowadzi również działalność w sferze handlu i usług.

Główne metody badań, którymi posłużono się w celu przedstawienia omawianych zagadnień, obejmują przegląd literatury przedmiotu oraz analizę dokumentów normatywnych. W celu dokonania analizy porównawczej wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych w dochodach budżetowych gminy, wykorzystano studium przypadku. Badanie dokumentów i danych źródłowych opierało się w szczególności na zarządzeniach z wykonania budżetu gminy Główny w latach 2007-2013 oraz danych z Głównego Urzędu Statystycznego – Banku Danych Lokalnych. W analizie danych, obok oceny struktury i dynamiki wielkości dochodów budżetowych, posłużono się podstawowymi metodami statystycznymi: współczynnikiem korelacji liniowej Pearsona, ukazującym zależność pomiędzy poszczególnymi elementami dochodów gminy a poziomem dochodów ogółem oraz współczynnikiem determinacji, przedstawiającym, w jakim stopniu wpływy z poszczególnych źródeł finansowania zadań gminy oddziałują na wielkość dochodów ogółem, ze szczególnym uwzględnieniem wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i od osób prawnych (CIT).

Wyniki

W gminie Główny w latach 2007-2013 wysokość zarówno dochodów ogółem, jak i poszczególnych źródeł dochodów ulegała licznym wahaniom (tab. 1). Dochody ogółem cechuje dynamika dodatnia w badanym okresie, z wyjątkiem lat: 2009 oraz 2011. Najwyższy poziom dochodów własnych odnotowano w 2010 roku, w wysokości 9,31 mln zł. Stanowiły one 30,3% w dochodach

ogółem. Natomiast najniższy w 2011 roku, na poziomie 6,8 mln zł, co odpowiadało 23,1% dochodów ogółem. W pierwszym badanym okresie udział dochodów własnych w dochodach całkowitych kształtował się na poziomie 29,4%, zaś w 2013 roku 26,4%. Oznacza to z jednej strony spadek udziału analizowanej wielkości w stosunku do dochodów ogółem w badanych latach, a z drugiej szybszy wzrost dochodów własnych w ostatnim badanym roku, niż wartości dochodów ogółem. Najwyższy udział dochodów własnych w dochodach ogółem wystąpił natomiast w 2008 roku i wyniósł 32,6%. Udział ten, poza 2011 rokiem oscylował w granicach 26%-33%.

W przypadku gminy Głównyzyce poziom dochodów własnych w stosunku do dochodów ogółem kształtował się na niskim poziomie, co oznacza, że gmina realizowała swoje zadania przy wykorzystaniu środków finansowych w postaci dotacji oraz subwencji ogółem.

Tabela 1. Dochody gminy Głównyzyce w latach 2007-2013

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wielkość [mln zł]							
Dochody własne	6,88	8,71	6,91	9,31	6,80	8,19	8,80
Subwencja ogólna	10,17	10,94	12,47	13,02	12,93	13,82	15,24
Dotacje ogółem	6,37	7,10	7,03	8,39	9,73	9,39	9,28
Dochody ogółem	23,42	26,75	26,41	30,72	29,46	31,40	33,32
Struktura [%]							
Dochody własne	29,4	32,6	26,1	30,3	23,1	26,1	26,4
Subwencja ogólna	43,4	40,9	47,2	42,4	43,9	44,0	45,8
Dotacje ogółem	27,2	26,5	26,6	27,3	33,0	29,9	27,8
Dochody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dynamika [%] – rok poprzedni = 100%							
Dochody własne	-	126,7	79,3	134,8	73,1	120,3	107,5
Subwencja ogólna	-	107,6	114,0	104,4	99,3	106,9	110,3
Dotacje ogółem	-	111,3	99,1	119,3	115,9	96,5	98,8
Dochody ogółem	-	114,2	98,7	116,3	95,9	106,6	106,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych.

Udział subwencji ogólnej w poszczególnych latach kształtował się na poziomie od 40,9% w 2008 roku do 47,2% w 2009 roku. Dynamika zmian wartości tego składnika dochodów wykazywała tendencję wzrostową, z wyjątkiem 2011 roku, w którym odnotowano spadek wielkości subwencji ogólnej w stosunku do roku poprzedniego o 0,7%. Najniższy poziom subwencji wystąpił

w pierwszym badanym roku i wynosił 10,17 mln zł, natomiast najwyższy w 2013 roku w wysokości 15,24 mln zł.

Wielkość dotacji ogółem cechowała duża zmienność. W 2008 roku uległa ona zwiększeniu o 11,3% w stosunku do roku poprzedniego. W następnym roku odnotowano natomiast spadek badanej wartości o 0,9% w odniesieniu do 2008 roku. W dwóch kolejnych latach nastąpił wzrost poziomu dotacji ogółem o 19,3% w 2010 roku oraz o 15,9% w roku kolejnym. W latach 2012-2013 wystąpił ponowny spadek analizowanej wielkości, analogicznie o 3,5% w 2012 roku, w stosunku do 2011 roku oraz o 1,2% w odniesieniu do roku poprzedniego. Udział dotacji ogółem w dochodach budżetowych ulegał wahaniom i kształtował się na poziomie od 27,2% w 2007 roku do 27,8% w 2013 roku. Najniższy udział dotacji w dochodach ogółem odnotowano natomiast w 2008 roku na poziomie 26,5%, zaś najwyższy w 2011 roku – 33%. Najwyższy poziom dotacji ogółem wystąpił w 2011 roku, w wysokości 9,73 mln zł, na co wpływ miały środki finansowe zasilające budżet gminy w postaci dotacji z Unii Europejskiej, środków przeznaczonych na rozwój gminy oraz pozostałych dotacji. W 2011 roku wysokość dotacji otrzymanych z Unii Europejskiej była najwyższa na przestrzeni badanego okresu.

W celu przedstawienia zależności pomiędzy poszczególnymi rodzajami dochodów, tworzących dochody ogółem gminy wykorzystano współczynnik korelacji liniowej Pearsona oraz współczynnik determinacji (tab. 2).

Tabela 2. Współczynnik korelacji liniowej Pearsona i współczynnik determinacji dla wyszczególnionych cech w analizie wpływu na dochody ogółem budżetu gminy Głównicy w latach 2007-2013

Wyszczególnienie	Współczynnik korelacji liniowej Pearsona	Współczynnik determinacji
Poziom dochodów własnych a dochodów ogółem	0,5975	0,3570
Poziom subwencji ogólnej a dochodów ogółem	0,9421	0,8875
Poziom dotacji ogółem a dochodów ogółem	0,8771	0,7693

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych.

W gminie Głównicy w latach 2007-2013 współczynnik korelacji liniowej Pearsona w odniesieniu dochodów własnych do dochodów ogółem, kształtował się na poziomie 0,60. W relacji subwencji ogólnej do dochodów ogółem

0,94 oraz dotacji do dochodów całkowitych na poziomie 0,88. Zależność występująca pomiędzy wszystkimi zmiennymi jest dodatnia, ale charakteryzuje się różną siłą oddziaływania w stosunku do dochodów ogółem. Bardzo silna zależność wystąpiła w odniesieniu do subwencji ogólnej, dość silna do dotacji ogółem oraz umiarkowana w relacji dochodów własnych do dochodów ogółem w badanej gminie. Poszczególne poziomy zależności świadczą o stopniu zasilenia budżetu gminy poszczególnymi źródłami dochodów, wśród których najwyższy poziom uzyskały subwencje ogólne, a najniższy dochody własne.

Analiza wartości współczynnika determinacji wykazała, że poziom subwencji ogólnej w 89% wpływał na wielkość dochodów ogółem, poziom dotacji ogółem w 77%, natomiast poziom dochodów własnych w 36% wpływał na wielkość drugiej badanej zmiennej. Oznacza to, że gmina największą część funduszy zasilających budżet gminy na realizację podjętych działań pozyskała z budżetu państwa w postaci subwencji. Natomiast najmniej dochodowe źródło – stanowiły dochody własne gminy.

Przewaga subwencji ogółem nad dochodami własnymi oznacza, że gmina Główny w bardzo dużym stopniu korzystała ze wsparcia finansowego pochodzącego z zewnątrz, bez którego nie byłaby w stanie zrealizować większości zaplanowanych oraz nowo podjętych zadań.

Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych to jedne z części składowych, zaliczanych do dochodów własnych w jednostkach samorządu terytorialnego. Odgrywają zatem ważną rolę również w odniesieniu do dochodów ogółem zgromadzonych w budżecie gminy. Poniżej przedstawiono udział poszczególnych rodzajów dochodów podatkowych (PIT i CIT) w dochodach własnych w latach 2007-2013 (tab. 3).

Tabela 3. Udział PIT i CIT w dochodach własnych w gminie Główny w latach 2007-2013

Lata	Wysokość PIT [tys. zł]	Wysokość CIT [tys. zł]	Udział PIT w dochodach własnych [%]	Udział CIT w dochodach własnych [%]
2007	1568,61	9,27	22,82	0,13
2008	1929,24	12,40	22,14	0,14
2009	1729,72	5,51	25,04	0,08
2010	1563,39	10,60	16,79	0,11
2011	1948,91	57,71	28,64	0,85
2012	2231,81	60,65	27,26	0,74
2013	2324,96	40,55	26,42	0,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Zarządzenia wójta gminy w Głównych w sprawie informacji o przebiegu wykonania budżetu Gminy Główny w latach 2007-2013.

Udział wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych w gminie Główczyce w latach 2007-2013 kształtował się na poziomie 16,79%-28,64%. W 2007 roku wpływy z tego tytułu w dochodach własnych stanowiły 22,82%. W 2008 roku wystąpił spadek badanego udziału o 0,68 pkt. proc. w stosunku do 2007 roku. W kolejnym roku odnotowano wzrost badanej wartości o 2,9 pkt. proc. W 2010 roku wystąpił najniższy poziom analizowanej wartości w całym badanym okresie, który uległ zmniejszeniu o 8,25 pkt. proc w stosunku do roku ubiegłego. W 2011 roku natomiast wystąpił najwyższy wzrost o 11,85 pkt. proc. W dwóch ostatnich analizowanych okresach odnotowano spadek badanej wartości, analogicznie o 1,38 pkt. proc w 2012 roku, w stosunku do roku poprzedniego oraz o 0,84 pkt. proc. w 2013 roku.

Udział wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych w dochodach własnych w gminie Główczyce w analizowanym okresie oscylował w granicach od 0,08% do 0,85%. Wystąpiły liczne wahania oraz duża rozbieżność pomiędzy dochodami z CIT w stosunku do dochodów własnych. W 2008 roku w porównaniu z rokiem poprzednim, występował wzrost analizowanego udziału o 0,01 pkt. proc. W kolejnym roku natomiast spadek o 0,06 pkt. proc., w stosunku do 2008 roku. W dwóch kolejnych latach ponownie odnotowano wzrost tych wartości, analogicznie o 0,03 pkt. proc w 2010 roku oraz o 0,74 pkt. proc. w 2011 roku. W latach 2012-2013 następował stały spadek udziału dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych w dochodach własnych, o 0,11 pkt. proc. W 2012 roku w stosunku do 2011 roku oraz o 0,28 pkt. proc w 2013 roku w odniesieniu do roku poprzedniego.

Tabela 4. Udział dochodów podatkowych w dochodach ogółem w gminie Główczyce w latach 2007-2013

Lata	Wysokość PIT [tys. zł]	Wysokość CIT [tys. zł]	Udział PIT w dochodach ogółem [%]	Udział CIT w dochodach ogółem [%]
2007	1568,61	9,27	6,70	0,04
2008	1929,24	12,40	7,21	0,05
2009	1729,72	5,51	6,55	0,02
2010	1563,39	10,60	5,09	0,03
2011	1948,91	57,71	6,61	0,20
2012	2231,81	60,65	7,11	0,19
2013	2324,96	40,55	6,98	0,12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Zarządzenia wójta gminy w Główczycach w sprawie informacji o przebiegu wykonania budżetu Gminy Główczyce w latach 2007-2013.

Udział wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach ogółem przewyższał udział wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych w tychże dochodach. Udział w PIT w dochodach ogółem kształtował się na poziomie od 5,09% w 2010 roku do 7,21% w 2008 roku, natomiast udział CIT na poziomie od 0,02% w 2009 roku do 0,20% w 2011 roku. W 2007 roku udział wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach ogółem wyniósł 6,7%, zaś w ostatnim analizowanym okresie 6,98%. Oznacza to wzrost analizowanego udziału o 0,28%. W odniesieniu do wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych, udział ten w pierwszym badanym roku wynosił 0,04%, a w 2013 roku 0,12%. Analizując poszczególne wielkości wpływów podatkowych (obejmujących PIT i CIT) i ich udziały w dochodach ogółem, zauważyć można wzrost ich poziomu w ostatnim badanym okresie w odniesieniu do 2007 roku.

W latach 2007-2010 wielkość dochodów z podatku od osób fizycznych kształtowała się na poziomie powyżej 99% wpływów podatkowych (tab. 5). W latach kolejnych udział ten nieznacznie malał. Najwyższy udział PIT we wpływach podatkowych ogółem, obejmujących podatek dochodowy od osób fizycznych i podatek dochodowy od osób prawnych wystąpił w 2009 roku i wynosił 99,68%, zaś najniższy w 2011 roku na poziomie 97,12%. Natomiast udział w podatku dochodowym od osób prawnych oscylował w granicy od 0,32% do 2,88%. Najwięcej środków finansowych w postaci podatku dochodowego od osób prawnych gmina otrzymała w 2012 roku, w wysokości 60,65 tys. zł, natomiast najmniej w 2009 roku – na poziomie 5,51 tys. zł.

Tabela 5. Udział dochodów podatkowych we wpływach podatkowych ogółem w gminie Głównicyce w latach 2007-2013

Lata	Wysokość PIT [tys. zł]	Wysokość CIT [tys. zł]	Wpływy podatkowe ogółem [tys. zł]	Udział PIT we wpływach podatkowych ogółem [%]	Udział CIT we wpływach podatkowych ogółem [%]
2007	1568,61	9,27	1577,88	99,41	0,59
2008	1929,24	12,40	1941,64	99,36	0,64
2009	1729,72	5,51	1735,23	99,68	0,32
2010	1563,40	10,60	1574,00	99,33	0,67
2011	1948,91	57,71	2006,62	97,12	2,88
2012	2231,81	60,65	2292,46	97,35	2,65
2013	2324,96	40,55	2365,51	98,29	1,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Zarządzenia wójta gminy w Głównicykach w sprawie informacji o przebiegu wykonania budżetu Gminy Głównicyce w latach 2007-2013.

W celu ukazania zależności pomiędzy wpływami z podatków: dochodowego od osób fizycznych, dochodowego od osób prawnych, a dochodami ogółem przeznaczonymi na realizację zadań w gminie Głównicyce w latach 2007-2013, wykorzystano dwa współczynniki: korelacji liniowej Pearsona oraz współczynnik determinacji (tab. 6).

Tabela 6. Współczynnik korelacji liniowej Pearsona i współczynnik determinacji dla wyszczególnionych cech w analizie wpływu na dochody ogółem gminy Głównicyce w latach 2007-2013

Wyszczególnienie	Współczynnik korelacji liniowej Pearsona	Współczynnik determinacji
Poziom dochodów z podatku dochodowego od osób fizycznych, a dochody ogółem	0,6940	0,4817
Poziom dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych, a dochody ogółem	0,6331	0,4009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Zarządzenia wójta gminy w Głównicycach w sprawie informacji o przebiegu wykonania budżetu Gminy Głównicyce w latach 2007-2013.

Współczynnik korelacji liniowej Pearsona przedstawia relację udziału poszczególnych wpływów podatkowych (PIT i CIT) stanowiących część dochodu budżetu państwa do dochodów ogółem w badanej gminie. Uwzględniając poziom środków finansowych z PIT do dochodów ogółem, badany współczynnik kształtował się na poziomie 0,69, natomiast relacja poziomu wpływów z CIT do dochodów ogółem 0,63. Wskazuje to, że w gminie Głównicyce w latach 2007-2013 zależność występująca pomiędzy badanymi zmiennymi, zarówno w odniesieniu do dochodów z podatku od osób fizycznych, jak i do dochodów z podatku od osób prawnych jest dodatnia oraz umiarkowanie silna. Oznacza to tym samym, że poziom wpływów podatkowych stanowiących dochody budżetu państwa w umiarkowanym stopniu oddziaływał na wielkość dochodów ogółem w analizowanym okresie w gminie Głównicyce. Analiza wartości współczynnika determinacji wykazała, że poziom wpływów z PIT w 48%, natomiast poziom wpływów z CIT w 40% – wpływały na wielkość dochodów ogółem przeznaczonych na realizację zadań gminy Głównicyce w latach 2007-2013.

Zakończenie

W gminie Główny w latach 2007-2013 podejmowano działania wynikające z zadań własnych określonych przepisami prawa oraz wynikające z potrzeb społeczności lokalnej. Ich realizacja była możliwa dzięki dostępności dochodów własnych, subwencji ogólnej oraz dotacji – składających się na dochody ogółem jednostki samorządu terytorialnego.

W analizowanym okresie, w największym stopniu budżet gminy został zasilony środkami finansowymi pochodzącymi z subwencji ogółem, następnie z dotacji ogółem oraz środkami własnymi. Subwencje w gminie Główny stanowiły zatem najważniejsze źródło dochodu, umożliwiające realizację podjętych zadań oraz zwiększenie ich zakresu. Poziom dotacji oraz dochodów własnych w analizowanym okresie cechowała natomiast duża zmienność. W pierwszym badanym roku poziom dochodów własnych przewyższał wysokość dotacji, natomiast w 2013 roku wystąpiła odwrotna sytuacja. W latach 2007-2008 oraz 2010 roku najniższy poziom osiągnęły dotacje ogółem, natomiast w 2009 roku oraz od 2011 do końca analizowanego okresu – dochody własne.

Poziom dochodów własnych w gminie wpływa na kształtowanie jej polityki finansowej oraz określa stopień samodzielności jednostki samorządu terytorialnego. W gminie Główny występowała jednak przewaga subwencji nad dochodami własnymi. Zasilanie finansowe w postaci subwencji ma na celu umożliwienie realizacji zadań własnych oraz poprawę rozwoju infrastruktury społecznej i gospodarczej gminy.

Udziały gminy w podatkach, obejmujących dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych, stanowią część dochodu własnego gminy, który jest jednym z elementów dochodu budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego. W gminie Główny w latach 2007-2013 udział z PIT i CIT w dochodach własnych oscylował w granicach 16,90%-29,49%, natomiast w dochodach ogółem 5,12%-7,30%. Dochody z udziału gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych przewyższały dochody z udziału w podatku dochodowym od osób prawnych w dochodach ogółem oraz w całkowitych wpływach podatkowych. Dodatkowo, zarówno wpływy z PIT, jak i z CIT charakteryzowała dodatnia i umiarkowanie silna zależność w stosunku do dochodów ogółem gminy, co oznacza że wpływy te w umiarkowanym stopniu oddziaływały na poziom dochodów ogółem w gminie Główny.

Bibliografia

1. Borodo A., *Samorząd terytorialny. System prawnofinansowy*, wyd. LexisNexis, Warszawa 2012.
2. Chojna-Duch E., Kornberger-Sokołowska E., *Dochody gmin z podatków i opłat*, Ecostar, Warszawa 1998.
3. Chojna-Duch E., *Polskie prawo finansowe, Finanse publiczne*, wydanie II, wyd. Lexis Nexis, Warszawa 2003.
4. Gałęcka M., *Struktura i poziom dotacji celowych w dochodach samorządu terytorialnego*, Zarządzanie i Finanse, Journal of Management and Finance Nr 2, część 3, Sopot 2013.
5. Gałuszka K., *Ekonomiczne aspekty wykonywania zadań publicznych przez samorząd terytorialny*, [w:] J. Sokołowski (red.), *Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych*, Jelenia Góra 2008.
6. Jastrzębska M., *Finanse jednostek samorządu terytorialnego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2012.
7. Jędrzejewski L., *Optymalizacja podatkowa przedsiębiorców w PIT i CIT oraz jej skutki dla finansów jednostek samorządu terytorialnego*, „Zarządzanie i Finanse”, „Journal of Management and Finance” Nr 2, część 3, Sopot 2013.
8. Kosek-Wojnar M., *Problem samodzielności finansowej jednostek samorządu terytorialnego*, Zeszyty Naukowe nr 2 Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Bochni, 2004.
9. Krzemińska A., *Podatki i opłaty lokalne jako instrumenty zasilania budżetów gmin*, „Zarządzanie i Finanse”, „Journal of Management and Finance” Nr 2, część 3, Sopot 2013.
10. Marzec A., *System budżetowy*, [w:] K. Marecki (red.), *Podstawy finansów*, PWE, Warszawa 2008.
11. Ostaszewski J. (red.), *Finanse*, wydanie IV, Difin, Warszawa 2008.
12. Patrzalek L., *Finanse samorządu terytorialnego*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2004.
13. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. 1991, Nr 9, poz. 31).
14. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. 2003, Nr 203, poz. 1966).
15. Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997, Konstytucja Rzeczypospolitej (Dz. U. 2003, Nr 78, poz. 483).
16. Ustawa z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz. U. 1990, Nr 16, poz. 95 z późn. zm.).
17. Zarządzenia wójta gminy w Głównicy w sprawie informacji o przebiegu wykonania budżetu Gminy Głównicy w latach 2007-2013.

ASSESSING THE SIGNIFICANCE OF PARTICIPATION IN THE PIT AND CIT REVENUES FOR THE BUDGET ON THE EXAMPLE OF A MUNICIPALITY GŁÓWCZYCE

The main aim of this article was to identify funding opportunities for municipalities proceeds from the income tax from individuals and legal entities and empirical verification of the significance of this financial source Główczyce municipality in 2007-2013.

The municipality performs a series of tasks that improve the prevailing living conditions of its territory, using the funds accumulated in the budget of local government units. The overall scope of tasks and sources of their financing was described in the introduction.

Then were presented the research methods and data sources, among which the most important were critical analysis of literature and normative documents. Statistical methods that were used in the study were Pearson's correlation coefficient and the coefficient of determination. They made it possible to determine the relationship between the different parts of the municipality of income and the level of revenue, show the degree of the impact of different sources of financing tasks of municipality on the level of total revenue.

In the following part of the study were presented the results of research, taking into account of the various sources that make up the total income of the municipality. To the data analysis were used indicators of the structure and dynamics and earlier presented statistical methods. This has allowed to identify different sources of financing tasks of the municipality, with particular emphasis on the proceeds of the shareincome tax from individuals and legal persons.

After analyzing different sources of financing tasks of the municipality, with special emphasis on participation in tax revenue shows the most significant results of the research that led to draw the most important conclusions, drawn in the completion of the study.

Keywords: Personal Income Tax, Corporate Income Tax, municipal budget, own incomes.